MUZEUL

LUCIAN IONICĂ

În ultimele săptămîni ale anului ce marca sfîrşitul mileniului al treilea al erei noastre, răstimp de pace şi prosperitate, oamenii de pe întreg globul pămîntesc, de pe Lună, chiar şi cei aflaţi în misiune la bazele de pe Venus şi Marte, sărbătoreau, fiecare în felul lor, acest rar eveniment: începutul unui nou mileniu.

Aveau loc nenumărate spectacole populare, de o grandoare şi un fast nemaiîntîlnit, concerte, expoziţii, dezveliri de monumente, precum şi entuziasmante întreceri sportive dotate cu marea Cupă a Mileniului. Cîteva expediţii cosmice cu un ţel îndepărtat şi periculos, alături de cîteva experienţe ştiinţifice fundamentale, fuseseră dedicate cinstirii Noului Timp.

Printre strălucitoarele manifestări amintite, inaugurarea, cu aceeaşi ocazie, a unui muzeu de o factură deosebită, a trecut neobservată. Deschiderea noului lăcaş de cultură nu a fost însoţită de o festivitate şi de o publicitate corespunzătoare mărimii şi importanţei sale, aşa cum era de aşteptat. Dimpotrivă, totul s-a desfăşurat într-un cvasi anonimat de parcă s-ar fi dorit să nu se afle, deşi de faţă erau prezente personalităţi de seamă ale vieţii politice, ştiinţifice şi culturale.

Clădirile impunătoare, noi, albe, înconjurate de un larg spaţiu verde, fără pomi sau tufişuri, doar covorul de iarbă naturală, erau aşezate unele lîngă altele, aranjarea lor netrădînd din partea arhitectului o altă intenţie decît dispunerea ansamblului pe o suprafaţă cît mai restrînsă.

Ceea ce frapa la prima vedere erau gardul de sîrmă ghimpată, înalt, de netrecut, ce înconjura grupul de construcţii, precum şi paza militară cu cîini, numeroasă, bine înarmată, schimbată la intervale scurte.

Intrarea în muzeu fusese strict reglementată, permiţîndu-se accesul doar unui foarte mic număr de persoane. Fiecare cerere în parte, însoţită de un memoriu justificativ şi adeverinţele aferente, se analiza cu atenţie de către o comisie desemnată de autorităţi. Membrii comisiei erau schimbaţi la fiecare trei zile.

Muzeul fiind în intenţia organizatorilor săi mai mult un laborator de cercetare şi un spaţiu pentru experienţe, în final nu erau admişi decît antropologi, sociologi, psihologi, pedagogi, psihiatri, jurişti, cîteodată scriitori şi niciodată ziarişti sau reporteri radio TV.

Fericiţii posesori ai autorizaţiei de intrare, ce trebuia reînnoită zilnic, aveau posibilitatea să studieze îndeaproape şi să pună întrebări exponatelor vii ale muzeului. Dintre acestea amintim: escrocii, mincinoşii, şarlatanii, hoţii, secăturile, pungaşii, abjecţii, borfaşii, trădătorii, perfizii, lepădăturile, ticăloşii, meschinii, sforarii, perverşii, ariviştii, ipocriţii, gogomanii, ignoranţii, proştii, fudulii, depravaţii, falşii moralişti, infamii, sperjurii, blegii, impostorii, plagiatorii, încrezuţii, naivii, huliganii, misticii, ranchiunoşii, neciopliţii, aroganţii, vulgarii, credulii, neîncrezătorii, avarii, bădăranii, mişeii, îngîmfaţii, recalcitranţii, gangsterii, provocatorii, scîrbavnicii...

AUDIENŢA

LUCIAN IONICĂ

Terminasem de rostit în faţa Comandantului megaastronavei ceea ce pregătisem pe parcursul a săptămîni de-a rîndul, mai întîi căutînd să mă conving pe mine însumi de utilitatea unei asemenea încercări cu rezultat nesigur, apoi scriind şi rescriind cu înverşunare în nopţile de veghe singuratică memoriul şi acest mic discurs ce aveam să-l ţin – în faţa celui mai puternic om –, aspirînd nu spre forma perfectă a ideilor în sine, ci spre adecvarea la scopul propus, repetînd de nenumărate ori în faţa oglinzii rotunde din cabină fiecare gest, expresia chipului, alunecarea privirii, pînă cînd vocea şi intonaţia rebelă s-au supus voinţei mele; atunci mi-am luat, în sfîrşit, inima în dinţi şi am cerut o audienţă la Comandant.

Terminasem de vorbit şi s-a făcut deodată o linişte deplină, de spaţiu cosmic, ca în visele acelea în care totul se înţelege fără de cuvinte. El stătu un timp pe gînduri ascunzîndu-şi în atenţia cu care îmi cerceta memoriul caligrafiat îngrijit întristarea?, deruta?, amuzamentul?, apoi mă privi cu superioritate, sigur de sine. Se îndreptase lăsîndu-se puţin pe spate; firetu-rile aurite ale uniformei sale străluceau distant şi el era conştient de asta. Mi se adresă bonom, sfătos şi un început de zîmbet i se ivi misterios, gata să dispară în orice clipă.

„Cum poţi să afirmi dumneata, tinere, că oamenii sînt diferiţi unii de alţii, că fiecare în parte este un univers întreg, infinit, inepuizabil şi moar-tea unui om reprezintă sfîrşitul unei lumi?! Să nu ne jucăm cu vorbele! Uită-te împrejur, la dumneata, la mine chiar, nu vezi că toţi sîntem alcătuiţi în acelaşi fel, după acelaşi tipar, bun sau rău, toţi avem doi ochi, un nas, o gură, două mîini, zece degete şi aşa mai departe. Trebuie să-ţi reamintesc oare că organismele noastre sînt construite din aceiaşi aminoacizi? Ar mai fi posibilă medicina dacă nici o boală nu s-ar repeta, dacă nici un om nu ar semăna cu un altul, niciodată? În acest caz nici nu s-ar putea vorbi despre o specie umană, fiecare individ în sine ar fi o specie cu un singur reprezen-tant. În toată Istoria, în întreg Universul ar exista, cel mult, un singur om. Poţi să condamni, cu inima uşoară, omenirea la o astfel de dispariţie? Ia gîndeşte-te!”

Ce mai puteam spune? Am plecat trecînd prin nesfîrşite şi întortocheate coridoare, barate din loc în loc de ecluze, pentru siguranţă, prin săli imense

cu destinaţii necunoscute, iar apoi m-am pierdut în mulţimea ce roia haotic în spaţiul gol şi negru din jurul megaastronavei, fiecare cu preocupările şi problemele sale, dar identici, identici...

ÎNTREBĂRI
– LEGENDĂ COSMICĂ –
LUCIAN IONICĂ

De cînd mă ţin minte? Aveam vreo doi sau trei ani – dar ce înseamnă un an? – şi trăiam într-un vis – în visul cui? Îmi amintesc mai bine mai ales senzaţiile tactile, pe care le retrăiesc şi acum cu intensitate şi uneori cu înfrigurare. Nici un miros, cît de slab nu pătrundea pînă-n acel loc. Sînt sigur de asta.

Sub mine se afla o materie foarte fină, chiar delicată, ceea ce înseamnă că s-ar putea să fi fost şi vie. Ea să mă fi născut adăugîndu-mă cu neţărmurită dragoste celorlalte făpturi? Sau să fi fost nisipul fin şi cald al unei plaje, purtat de vînt, insinuant, ajutat astfel să mi se strecoare printre degetele mele frumoase şi firave, de la mîini şi picioare, în timp ce mă jucam fără griji, nevinovat, un fiu al lumii şi al luminii, întins pe burtă, captivat de marea descoperire a trecerii timpului? Să mă fi înfiorat senzaţia şi căldura rostogolirii neîncetate a firelor de nisip, şi să-mi fi ţinut respiraţia de teamă să nu tulbur încîntarea neasemuită ce mă cuprinsese, de teamă să nu se sfîrşească beatitudinea nemaiîntîlnită ce pusese stăpînire pe mine? Să fi crezut că ar putea veni cineva, un altul, un străin, un necunoscut, un curios, puternic, lent în mişcări, care să mă certe în cîteva vorbe, puţine, pentru greşeala de a fi distrus vraja înălţătoare a unui univers în formare, eu cel neîndemînatic, cel inconştient, şi să-mi rănească sufletul sensibil, neobişnuit cu altă fiinţă în afară de mine însumi?

Sau poate întins pe burtă înotam spărgînd alene oglinda unei ape, maternă în devotamentul îmbrăţişării ei perfecte – dar, ciudat, nu-mi amintesc deloc de nici un ţărm. Ar fi reprezentat certitudinea, dovada de la care ar fi pornit orice demonstraţie. Cînd vreau să înţeleg am nevoie de un fundament; întreaga mea experienţă, pentru a extrage ceva din tine – vai ce grosolan vorbesc – pentru a-ţi afla supremul sens, ultimul pe scara bîjbîielilor, am nevoie de un cadru, de un sistem de referinţă, chiar greşit şi neadecvat, de un ţărm şi o ţărmuire, chiar şi în înaltul cerului, printre stele. Prietene, voiam să ţi-l arăt, şi chiar să ţi-l împrumut de mi l-ai fi cerut pentru că ştiu de cînd aştepţi neînduplecat. Ai mizat tot ce-ai avut pe această carte: o viaţă şi un sistem planetar. Dar el nu se află în memoria mea şi va

trebui să caut altceva; un fleac năstruşnic? Să-l inventez deodată, prin generaţie spontanee, sau să trudesc îndelung şi cu migală, plin de umilinţă recunoscătoare, ori mai degrabă m-ai îndemna să-mi cercetez încă o dată ungherele întunecate şi părăsite, de mult neumblate, cu aer statut şi imagini idilice, ale memoriei mele matusalemice?

Într-o parte a mea se afla un perete înclinat, foarte înclinat. Aproape un tavan înclinat? Pe măsură ce creşteam, trupul meu fizic, ce nu putea să stea decît singur într-un spaţiu oarecare, nu mai încăpea de umflat ce era, creştea continuu şi mă îndepărtam cu mii de regrete, suspinînd, tot mai mult de locul geometric al originii mele, intersecţia peretelui cu planul orizontal. Seara cînd mă culcam – înainte de a adormi şi de a visa minunăţii de nedescris, de nu ţi-ar ajunge o viaţă pentru a te bucura deplin – cu fruntea rezemată în perete şi cu bărbia înfiptă în acel aluat cosmic, încercam cu mîna întinsă, pînă nu mai puteam de durere, să mă întorc pe linia pură a copilăriei mele. Nu izbuteam şi mă lăsam doborît de disperare şi nostalgie, fără pic de mîndrie? Lacrimile îmi şiroiau pe obraji picurînd la picioarele mele. Cum voi fi îndurat toate acestea, sărmană şi firavă fiinţă ce eram atunci?!

Dorinţa şi aşteptarea necurmată de a mă întoarce cel puţin pentru scurt timp pe locul naşterii mele, şi mai ales credinţa asupra dreptului ce-l aveam, nu mi-a dat pace. Să fi dorit aceasta într-adevăr fiecare părticică din mine, ca pe un lucru minunat, plin de promisiuni încîntătoare, trepte ale fericirii sau să fi fost nimic mai mult decît o teamă de copil răsfăţat de natură, neştiutor într-ale vieţii?

După o noapte plină de euforie, cînd am visat tot ceea cu mă înconjura supus voinţei mele, într-o zi mă voi fi simţit destul de puternic şi la minte şi la trup pentru a pune în aplicare, ghidat de impulsuri năvalnice, un gînd de mult pitit, care urma să ducă la împlinirea dorinţei mele celei mai fierbinţi? Mă lăsasem ros şi chinuit pînă la durere, buimac de teama sacrilegiului nemărturisit ce-l plănuiam. Căutam o ieşire, nu doream să se întîmple ceva ce în mine speram cu sufletul la gură, aşteptînd doar clipa potrivită.

Să mă fi simţit într-o zi ca şi cum Steaua Polară se mutase-n mine? Mă voi fi ridicat atunci plin de curaj şi de ambiţii, venise doar vremea mea şi a adevărului meu, voi învinge şi voi cîştiga tot ce este pus în joc. Mă voi fi proptit atunci în stînca ce se boltea nesfîrşită deasupra mea şi mă voi fi opintit icnind de răsunase tot ce fiinţa, tot cerul nevăzut cu stelele bănuite prin calcul îndelungat aflate dincolo de imensa piatră ce mă prăvălea neîncetat? Bolovanul să fi fost nesimţitor, ceva amorf zăcînd în întrupare?

Gîndu-mi tainic zicea că voi reuşi să-l urnesc puţin, cît o fărîmă în raport cu universul, să-l rotesc pe linia primei mele fiinţări, mărind de-o palmă, două, trei – dar ce este o palmă? – spaţiul drumului spre locul drag, învăluit în cumplită aşteptare

S-a întîmplat atunci să se pună în mişcare şi universul să mă ia drept unic martor. Să fi fost prea tînăr şi să nu fi înţeles uimirea ce se petrecea, de-i zicea mecanică cerească? Stînca ce din neclintirea nemăsuratului mă acoperea – chiar dacă o vreme doar ca posibilitate – se rostogoli, dar nu prea departe, c-am ajuns-o dintr-o săritură.

Locul de mult dorit, subiectul visurilor mele adolescentine, nu mai era de recunoscut, nici o urmă, cît de slabă, nu rămăsese, dispăruse în neant. Trecusem peste el, copil superficial! Singura mea certitudine, stînca, se dovedise a fi mincinoasă. N-am fost disperat, doar dezamăgit.

Ştiam ce căutasem? Libertatea? Era la un pas, nu trebuia decît să mă hotărăsc şi stelele s-ar fi ivit deasupra mea cu licăritul lor misterios, dar dacă voiam, puţin mai încolo, le-aş fi găsit şi imobile, ferecate în distanţe de nestrăbătut. Sau mă căutasem pe mine, şi acum orice posibilitate de a mă înţelege de-adevăratelea se pierduse pentru totdeauna?

Iată întrebări la al căror răspuns am timp de gîndire o viaţă stelară.

GREŞEALA

LUCIAN IONICĂ

Într-o zi şeful m-a chemat la el şi m-a prelucrat în felul următor:

— Nu pot spune că tragi chiulul ca alţii, îţi faci lucrările corect, nimic de zis, dar asta nu este suficient. Trebuie să te străduieşti în mai mare măsură. Trebuie să te autodepăşeşti. Aş dori mai multă ambiţie din partea dumitale.

Aici, recunosc, pusese degetul pe rană: dacă nu sînt îmboldit de la spate merg pe calea minimei rezistenţe.

— Uite care este problema, continuă el după introducerea de mai sus, mîine trebuie recepţionate două lucrări, una la Satu Mare, iar alta la Reşiţa, şi nu am pe cine să trimit, decît pe dumneata, Vezi cum îţi organizezi timpul, te priveşte, în orice caz va trebui să participi la ambele comisii, altfel nu-ţi va fi lesne... Este un prilej minunat ca să arăţi ce poţi, că ştii să te descurci. O asemenea ocazie nu se iveşte în fiecare zi. N-o pierde! Dar nu uita, ţin foarte mult la ordine şi mai ales la disciplină!

Am plecat acasă abătut. Ceea ce-mi cerea şeful era evident imposibil. Puteam să-i spun asta fără să-l supăr de moarte? Ce să fac, cum să fiu în două locuri în acelaşi timp? M-am frămîntat pînă seara tîrziu, la cine să apelez, cine ar vrea să mă ajute? N-am găsit pe nimeni, toţi credeau că e o glumă proastă. Am renunţat. Nu mai rămînea decît o singură soluţie: să mă dedublez!

Odată chestiunea formulată astfel, totul a decurs destul de uşor. După cum se ştie, o problemă pusă corect este pe jumătate rezolvată, iar cînd un asemenea lucru, precum dedublarea, este pe jumătate rezolvat, cealaltă parte nu mai constituie un impediment. Aşa că în dimineaţa următoare eram dedublat complet, inclusiv buletinul de identitate şi biletele de avion. Ajuns la destinaţii ne-am dus la bun sfîrşit sarcinile de membru al comisiilor de recepţie.

A doua zi, m-am întors la serviciu bucuros că puteam raporta şefului îndeplinirea întocmai a îndatoririlor avute. De cum am intrat în birou, şeful, cu o figură severă, mi se adresă pe un ton rece şi cu o falsă politeţe. Glasul lui suna ameninţător:

— Ce aţi făcut?... se oprise de parcă s-ar fi aşteptat să îşi facă apariţia dublura mea, dar ea se volatilizase cînd ne-am dat mîna, seara, în faţa casei.

Simţisem pentru o fracţiune de secundă palma caldă şi strîngerea plăcută a celuilalt, ca un semn de adio, apoi n-a mai fost decît un fum, un abur, o ceaţă subtilă... Şeful meu de unde să fi ştiut?... Colegii mă priveau mustrător, preocupaţi să se observe că se desolidarizau de acţiunea mea.

— Ce ai făcut? Cine ţi-a permis să te dedublezi? Arată-mi în ce norme şi în ce regulamente scrie că ai voie să faci ceea ce ai făcut? Te eschivezi, fugi de responsabilitate, asta e! Acum m-am lămurit cu dumneata!

— Dar ce-am făcut?!

— Ai semnat procesele verbale de recepţie doar cu jumătate de răspundere. Îţi dai seama ce înseamnă asta; in-dis-ci-pli-nă! Mai mult chiar: un fals în acte publice! Ai încălcat legea şi vei plăti!

Mă simţeam nenorocit. Desigur, avea dreptate. Din dorinţa de a mă afirma, de a mă achita de sarcina primită, sărisem peste cal. Eram vinovat, încălcasem nu numai legea juridică, dar şi pe cele fizice, chimice, biologice. Pentru acestea din urmă cum şi cu cît voi fi pedepsit?